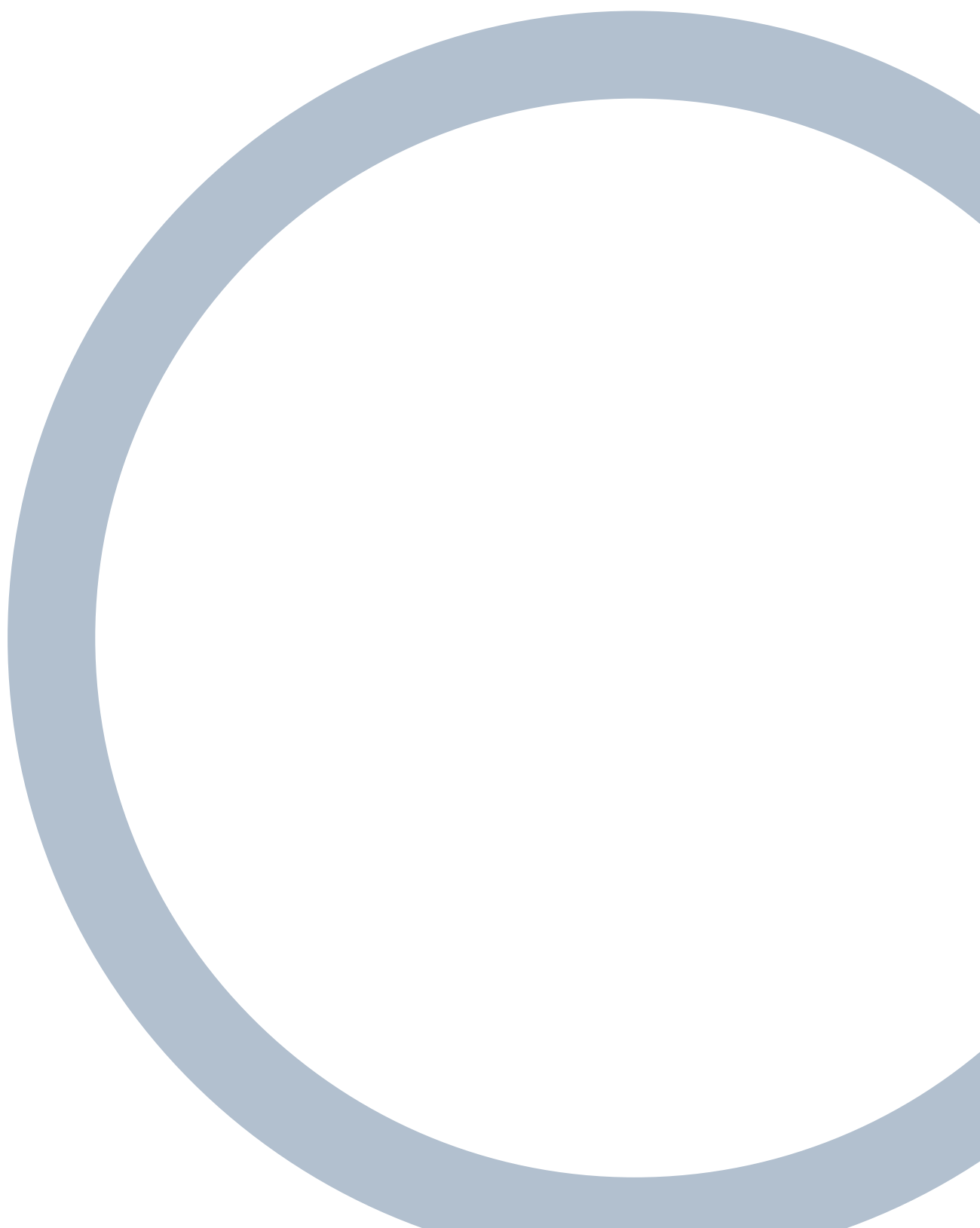

Tijdregistratie binnen de sociale advocatuur

Ervaringen met instrumenten voor tijdregistratie

Colofon

Uitgave	Kenniscentrum Stelsel Gesubsidieerde Rechtsbijstand
Titel	Tijdregistratie binnen de sociale advocatuur. <i>Ervaringen met instrumenten voor tijdregistratie.</i>
Opdrachtgever	Raad voor Rechtsbijstand
Auteurs	Kaoutar Chinig Dorien van den Berg Hassan El Alili M.m.v. Sylvie Schrijen & Laura van de Grint
Datum	Augustus 2026
Contact	kenniscentrum@rvr.org

Samenvatting

Een nauwkeurige urenregistratie is onmisbaar voor sociaal advocaten. Daarbij is het voor advocaten verplicht om tijd te schrijven.^{1,2} Tijdschrijven biedt inzicht in de tijdsbesteding per zaak, hetgeen essentieel is voor een efficiënte praktijkvoering en verantwoording.

Advocaten kunnen binnen de eisen van de Advocatenwet en de Raad voor Rechtsbijstand kiezen voor verschillende methoden van tijdregistratie³, waaronder het gebruik van tijdregistratiesoftware. Er zijn diverse softwareaanbieders op de markt die zich specifiek op urenregistratie door advocaten richten. Uit eerder onderzoek⁴ is gebleken dat advocaten digitale software gebruiken om tijd te registreren. Redenen voor en ervaringen met het wel of niet registreren van tijd zijn niet goed in beeld. Het Kenniscentrum Stelsel Gesubsidieerde Rechtsbijstand onderzoekt welke tijdregistratiemethoden sociaal advocaten gebruiken, wat de kenmerken zijn van deze sociaal advocaten, wat de ervaringen met de tijdregistratiemethoden zijn, en of er ondersteuning is bij de urenregistratie.

De onderzoeksvraag binnen deze rapportage is: *"Hoe registreren sociaal advocaten hun tijdsbesteding en hoe ervaren zij tijdsregistratie?"* Om de onderzoeksvraag te beantwoorden is het rapport in twee delen verdeeld. Deel 1 (Paragraaf 3.2) gaat in op welke methoden advocaten gebruiken en Deel 2 (Paragraaf 3.3) gaat in op de ervaringen van advocaten met deze methoden.

Voor dit onderzoek ontwikkelde het Kenniscentrum Stelsel Gesubsidieerde Rechtsbijstand een vragenlijst, die is voorgelegd aan een steekproef van bij de Raad voor Rechtsbijstand ingeschreven actieve advocaten. 413 advocaten vulden de vragenlijst volledig in, het responspercentage ligt daarmee op 21%. De resultaten van dit rapport zijn representatief voor de gehele groep actieve sociaal advocaten.

Hoe registreren sociaal advocaten hun tijdsbesteding?

Vrijwel alle advocaten geven aan dat ze tijd registreren. Vijf advocaten (1%) hebben aangegeven geen tijd te registreren. De reden voor het niet registreren is veelal gelegen in het forfaitaire systeem. Advocaten geven aan urenregistratie om die reden niet nuttig te vinden. De advocaten die wel tijd registreren, doen dit via verschillende tijdsregistratiemethoden. De tijdschrijfsoftware BaseNet, Kleos, CClaw en Urios worden het vaakst ingezet door advocaten. Daarnaast registreert 10% van de advocaten tijd via Microsoft Office-programma's (zoals Excel/Word), of op papier. Het grootste deel van de advocaten dat tijd op papier registreert is 67 jaar en ouder.

Hoe ervaren sociaal advocaten het registreren van hun tijdsbesteding?

Over het algemeen zijn advocaten positief over de methoden van tijdschrijven. De meeste advocaten geven aan vaardig te zijn in het gebruik ervan. Een klein deel van de advocaten verwacht binnen een jaar over te stappen naar een andere tijdschrijfmethode. Genoemde redenen hiervoor zijn de wens voor meer functionaliteiten en integratiemogelijkheden. Tot slot blijkt dat meer dan driekwart van de

¹ Art. 28 Advocatenwet.

² Art. 3.1 Inschrijvingsvoorwaarden advocatuur 2026.

³ Art. 28 Advocatenwet en artikel 3.1 Inschrijvingsvoorwaarden advocatuur 2026.

⁴ Rapport Cebeon 2025, p. 16.

advocaten hun tijdschrijfsoftware niet alleen gebruikt voor het registreren van tijd, maar ook voor andere doeleinden zoals facturatie, dossierbeheer of boekhouding.

Advocaten registreren hun tijdsbesteding hoofdzakelijk via tijdsregistratiesoftware Basenet, Kleos, CClaw en Urios, en zij ervaren het gebruik van de methoden voornamelijk positief.

Inhoud

1	Inleiding	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Onderzoeksvraag	6
1.3	Definitie	6
2	Methode	7
2.1	Vragenlijst	7
2.2	Steekproef	7
2.3	Analyse	7
2.4	Leeswijzer	8
3	Resultaten	9
3.1	Kenmerken	9
3.2	Gebruik van tijdregistratiemethode	11
3.3	Ervaringen	18
4	Conclusie	24
4.1	Beantwoording onderzoeksvraag	24
4.2	Kanttekening	25
	Literatuurlijst	26
Bijlage 1	Rechtsgebieden in onderzoekspopulatie	27
Bijlage 2	Populatie- en responsanalyse	28
Bijlage 3	Procentueel verschil respons t.o.v. populatie	29
Bijlage 4	Weegfactor: weging op het kenmerk toevoegingen	30

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Een nauwkeurige tijdregistratie is onmisbaar voor sociaal advocaten. Het biedt inzicht in de tijdsbesteding per zaak, wat essentieel is voor een efficiënte praktijkvoering en verantwoording. Daarbij zijn advocaten verplicht om tijd te schrijven. Dit vloeit voort uit de plicht tot het voeren van een deugdelijke tijdregistratie die is opgenomen in de advocatenwet.⁵ Voor sociaal advocaten gelden bovendien de inschrijvingsvoorwaarden advocatuur van de Raad voor Rechtsbijstand (hierna: Raad), die stellen dat advocaten aan een toevoegingszaak gewerkte tijd deugdelijk dienen te registreren.⁶ Eerder onderzoek laat zien dat niet alle advocaten dit doen.⁷

Om tijd deugdelijk te registreren kunnen advocaten (digitale) hulpmiddelen inzetten. Diverse softwareleveranciers richten zich specifiek op tijdregistratie voor advocaten. Momenteel is onbekend hoe sociaal advocaten hun tijdsbesteding registreren of er verschillen zijn in softwaregebruik tussen sociaal advocaten, wat hun ervaringen zijn en of er secretariële of administratieve hulp is bij de tijdregistratie.

Dit onderzoek beoogt meer inzicht te verschaffen in de vraag of en hoe advocaten tijd registreren.

1.2 Onderzoeksvraag

De onderzoeksvraag die centraal staat in dit onderzoek luidt:

"Hoe registreren sociaal advocaten hun tijdsbesteding en hoe ervaren zij tijdsregistratie?"

1.3 Definitie

Met 'tijdregistratiemethoden' doelt dit onderzoek op de verschillende manieren en hulpmiddelen daarbij voor het registreren van tijdsbesteding. Dit kan tijdschrijfsoftware of speciaal (zelf) ontworpen software betreffen, meer generieke software als Word en Excel, of simpelweg pen en papier.

⁵ Art. 28 Advocatenwet.

⁶ Art. 3.1 Inschrijvingsvoorwaarden advocatuur 2026.

⁷ Rapport Cebeon 2025, p. 16.

2 Methode

2.1 Vragenlijst

Beantwoording van de onderzoeksvraag vindt plaats op basis van data verkregen via vragenlijstonderzoek. Via deze methode konden de door advocaten gebruikte software en de ervaringen in kaart worden gebracht, en een beeld daarvan worden ontwikkeld voor de populatie van bij de Raad ingeschreven advocaten die ook daadwerkelijk actief zijn binnen het stelsel.

De vragenlijst bestond uit twaalf vragen. Allereerst kwamen algemene kenmerken van de respondenten aan bod, zoals het rechtsgebied waarbinnen de respondenten werkzaam zijn, de verhouding tussen gesubsidieerde en betaalde zaken en de kantoorlocatie. Daarop volgde vragen over de methoden die respondenten hanteren voor tijdregistratie. Wanneer een respondent antwoordde geen tijd te registreren, kreeg die de vraag een toelichting te geven. Verdere vragen betroffen onder andere de tijd die respondenten dagelijks besteden aan het registreren van tijd, de tevredenheid over de tijdregistratiemethode, en eventuele voornemens om over te stappen naar een andere tijdregistratiemethode. Wanneer respondenten te kennen gaven dergelijke voornemens te hebben, kregen ze vragen over de redenen en naar welke tijdregistratiemethode zij willen overstappen. Tot slot kregen de respondenten de vraag of de software onderdeel is van een pakket dat ze ook voor een breder doeleinde gebruiken, hoe vaardig de respondenten zich achten in het gebruik ervan, en of ze erin worden ondersteund.

2.2 Steekproef

De onderzoekspopulatie omvat alle actieve sociaal advocaten in 2025. Een actieve sociaal advocaat is een advocaat die in 2025 bij de Raad stond ingeschreven en aan wie in dat jaar minstens één toevoeging werd afgegeven. De onderzoekspopulatie bestond uit 6.359 actieve advocaten. Daaruit is een aselechte steekproef getroffen van 2.000 sociaal advocaten die allen een uitnodiging ontvingen om deel te nemen aan het onderzoek.⁸

Op 2 februari 2026 ontvingen de geselecteerde advocaten een uitnodiging voor deelname aan het onderzoek. 280 advocaten vulden de enquête in. Op 12 februari 2026 ontvingen ze een herinneringsmail, waarop nog 133 advocaten reageerden. Van de 2.000 advocaten die de uitnodiging ontvingen, vulden er 413 de vragenlijst volledig. Het responspercentage is hiermee 21%.

2.3 Analyse

Om te bepalen of weging van de vragenlijstgegevens nodig was, is er een responsanalyse uitgevoerd voor de volgende kenmerken: aantal toevoegingen, leeftijd, inschrijfduur bij de Raad en kantooromvang (zie Bijlage 2). Respondenten die de vragenlijst niet volledig invulden, in totaal 81 respondenten, zijn uitgesloten voor de analyse. Voor het verrijken van de advocaatgegevens zijn

⁸ De onderzoekspopulatie is een eindige populatie waardoor een betrouwbaarheidsniveau van 95% wenselijk is, hetgeen betekent dat er minimaal 362 respondenten nodig zijn. Hiervoor is gebruikgemaakt van de Cochran's Correctie. Uitgaande van een verwacht responspercentage van 20% moesten minimaal 1.810 actieve advocaten uitgenodigd worden. Om de robuustheid van het onderzoek te waarborgen en extra marge te creëren, zijn er in totaal 2.000 actieve advocaten uitgenodigd voor enquêtedeelname.

twee datasets gekoppeld. De enquêtedata is samengevoegd met interne systeeminformatie over sociaal advocaten die in 2025 stonden ingeschreven bij de Raad.

De in Hoofdstuk 3 getoonde citaten zijn zo veel mogelijk letterlijk overgenomen. Waar nodig is er voor de leesbaarheid interpunctie toegevoegd of zijn woorden tussen vierkante haken toegevoegd.

Ten behoeve van representativiteit is de verzamelde data enkelvoudig gewogen naar de categorie van het aantal afgegeven toevoegingen in 2025, omdat de verdeling van de respondenten hierin niet overeenkomt met de verdeling van afgegeven toevoegingen van de totale populatie sociaal advocaten. De overige variabelen leeftijd, inschrijfduur en kantooromvang laten wel een dezelfde verdeling als de totale populatie sociaal advocaten zien (zie Bijlage 2). De resultaten in dit rapport zijn hierdoor representatief voor de gehele groep actieve sociaal advocaten in 2025. Een overzicht van de verschillen per kenmerk en weegfactoren zijn opgenomen in Bijlage 3 en Bijlage 4.

Met behulp van de chi-kwadraattoets is een aantal gerichte vergelijkingen tussen groepen getoetst. Een p-waarde kleiner dan 0.05 betekent in dit geval dat het verband onwaarschijnlijk op toeval berust. Waar geen toets is uitgevoerd, worden verschillen uitsluitend beschrijvend gerapporteerd en niet als significant aangemerkt. Dit onderzoek heeft een verkennend, beschrijvend karakter.

2.4 Leeswijzer

Paragraaf 3.1 beschrijft de kenmerken van de advocaten. Paragraaf 3.2 beschrijft welke tijdregistratiemethoden advocaten gebruiken en wat de eventuele verschillen zijn tussen advocaten op basis van leeftijd, rechtsgebieden, kantoorlocatie, kantooromvang, inschrijfduur, aantal afgegeven toevoegingen en de verhouding van gesubsidieerde en betaalde zaken. Paragraaf 3.3 presenteert de ervaringen van advocaten met de tijdregistratiemethoden.

3 Resultaten

3.1 Kenmerken

De kenmerken van de respondenten vallen uiteen in de leeftijd, het rechtsgebied waarin zij werkzaam zijn, de stedelijkheid van de kantoorlocatie, de kantooromvang, de inschrijfduur, het aantal afgegeven toevoegingen en de verhouding tussen gesubsidieerde en betaalde zaken.

Er is geen evenredige spreiding in de leeftijd van de deelnemende respondenten (zie ook Paragraaf 3.2.2). 15% van de respondenten valt in de leeftijdscategorie jonger dan 35 jaar en 21% valt in de leeftijdscategorie 35 tot 44 jaar. De grootste groepen bevinden zich in de hogere leeftijdscategorieën: zowel de groep van 45 tot 54 jaar als die van 55 tot 66 jaar vertegenwoordigen elk 28% van de respondenten. Daarnaast is 8% van de respondenten 67 jaar of ouder.

Het grootste deel van de respondenten is werkzaam binnen het personen- en familierecht (42%), strafrecht (38%) en het verbintenissenrecht (22%).⁹ Een compleet overzicht is opgenomen in Bijlage 1. Het merendeel van de respondenten is werkzaam in één of twee rechtsgebieden (57%). Een gedeelte is werkzaam in drie tot vier rechtsgebieden (28%) en een klein deel richt zich op vijf of meer rechtsgebieden (15%) (Tabel 1).

Aantal rechtsgebieden	Percentage respondenten (n=408)
1	34%
2	23%
3	18%
4	10%
5	7%
6 of meer	8%

Tabel 1. Verdeling van respondenten en het aantal rechtsgebieden waarin zij werkzaam zijn.

De hoofdkantoren van de respondenten zijn op verschillende locaties gevestigd. De meeste respondenten (37%) geven aan dat het (hoofd)kantoor is gevestigd in een kleine plaats (<100.000 inwoners), 31% geeft aan in een middelgrote plaats (100.000 – 350.000 inwoners) gevestigd te zijn en 30% is gevestigd in een grote stad (>350.000).

Respondenten zijn werkzaam bij kantoren van verschillende omvang. 34% is werkzaam binnen een éénpersoonspraktijk en 17% van de respondenten werkt bij een kantoor met twee advocaten. Daarnaast is 24% werkzaam bij een kantoor met drie tot en met vijf advocaten en werkt 16% bij

⁹ Omdat advocaten binnen meerdere rechtsgebieden ingeschreven kunnen zijn, kan het voorkomen dat één respondent binnen meerdere rechtsgebieden werkzaam is. Antwoorden waarin meerdere rechtsgebieden werden genoemd kunnen in meerdere van de getoonde percentages zijn meegeteld. Deze percentages bestaan om die reden niet uitsluitend uit een somming van unieke advocaten.

een kantoor met zes tot en met tien advocaten. Een klein deel van de respondenten (8%) is werkzaam bij een kantoor waar meer dan elf advocaten werkzaam zijn.

Meer dan 40% van de respondenten staat langer dan 20 jaar ingeschreven bij de Raad. De grootste groep respondenten (31%) staat tussen de 10 tot 20 jaar ingeschreven bij de Raad.

De omvang van de afgegeven toevoegingen binnen de groep respondenten laat een gevarieerd beeld zien. Aan de meeste respondenten zijn in 2025 10 tot 100 toevoegingen afgegeven (65%). Binnen de groep respondenten waaraan meer dan 100 toevoegingen zijn afgegeven in 2025 (22%), is er aan 5% meer dan 200 toevoegingen afgegeven (Tabel 2).

Aantal afgegeven toevoegingen	Percentage
1 tot 10	13%
10 tot 50	37%
50 tot 100	28%
100 en meer	22%

Tabel 2. Verdeling aantal afgegeven toevoegingen in 2025 (n=408).

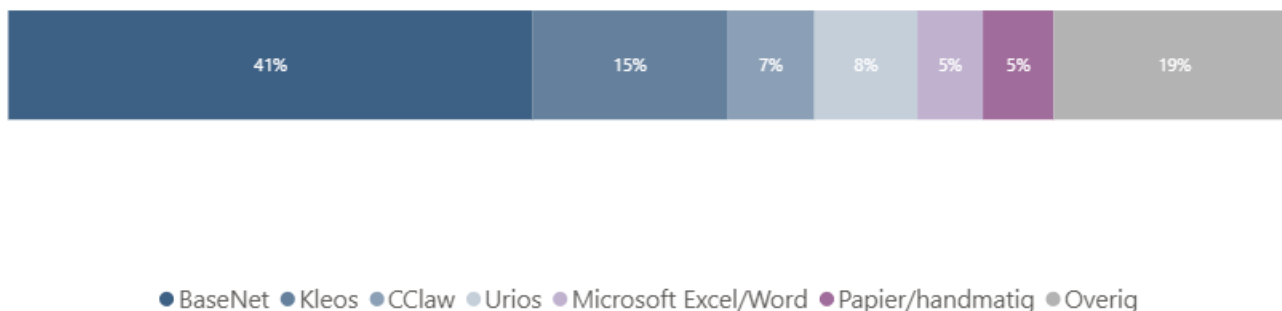
Bij éénpersoonspraktijken ligt het zwaartepunt in 2025 tussen de 1 en 100 afgegeven toevoegingen (zie ook Paragraaf 3.2.7). Aan bijna de helft van de respondenten die binnen een éénpersoonspraktijk werkzaam zijn (49%), is in 2025 1 tot 50 toevoegingen afgegeven. Aan 31% van de respondenten is 50 tot 100 toevoegingen afgegeven. De respondenten aan wie meer dan 100 toevoegingen zijn afgegeven, zijn beperkt vertegenwoordigd, aan 19% van de respondenten zijn meer dan 100 toevoegingen afgegeven in 2025.

Respondenten kunnen zowel gesubsidieerde zaken als betaalde zaken behandelen of een combinatie hiervan doen. De verhouding tussen het aantal gesubsidieerde zaken en betaalde zaken ligt voor respondenten verdeeld (zie ook Paragraaf 3.2.8). Meer dan de helft van de respondenten doet vrijwel alleen gesubsidieerde zaken, of meer gesubsidieerde dan betaalde zaken.

3.2 Gebruik van tijdregistratiemethode

3.2.1 Gebruik onder alle respondenten

Onder de respondenten is BaseNet veruit de meest gebruikte tijdschrijfsoftware (Figuur 1). Een groot deel van de respondenten (71%) gebruikt een van de vier instrumenten om tijd te registreren. 10% van de respondenten registreert tijd op papier, handmatig of met behulp van Microsoft-Officeprogramma's zoals Excel/Word.

Figuur 1. Gebruikte tijdregistratiemethode (n=408).

De categorie overig¹⁰ (Figuur 1) bestaat uit de aanbieders AdvocaatCentraal, ABC Cicero, Clickup, E-boekhouden, Fortuna, GAAP, Google Drive, Hammock, iletset Instapp, Juurist Kleisteen, Legal Eagle, Legalsense, Moneymonk, Next, Shiftbase, Timechimp, Timemaster, Toggle, Yoobi, zelfontworpen software of het gebruik van een (digitale) agenda.

Een zeer klein aantal respondenten (n=5) geeft aan geen tijd te registreren. Deze respondenten zijn allen ouder dan 55 jaar en het merendeel van deze respondenten (n=4) is werkzaam binnen een éénpersoonspraktijk. Ze geven aan noodzakelijkerwijs efficiënt om te gaan met hun tijd en daarom niet altijd alle werkzaamheden te registreren. Een respondent schrijft:

"(...), maar dat bij sociale advocatuur [de] meeste advocaten lang niet alles registreren. Alleen bij advieszaken en bij extra uren houd ik mijn tijd nauwkeurig bij. In veel andere zaken is de werkelijke tijdsbesteding vele malen hoger dan geschreven tijd. Reden: tijd bijhouden kost extra tijd, terwijl we al met te veel beperkte middelen te maken hebben. Elke bespaarde seconde is niet alleen goed meegenomen, maar een noodzaak om te overleven. Nodeloos tijdschrijven is dan feitelijk tijdverspilling die men niet kan veroorloven."

Sommige van deze respondenten lichten toe dat zij tijdregistratie zinloos vinden binnen een forfaitair stelsel, of dat de tijdsbesteding binnen zaken nagenoeg hetzelfde is waardoor het onnodig is om tijd te registreren. Een respondent schrijft:

"Toch altijd standaardbedrag. Ik maak eigenlijk meer uren, maar dat moet je verantwoorden en [dan] krijg je vervolgens toch hetzelfde bedrag. Zinloos."

¹⁰ Deze zijn samengenomen in de categorie overig omdat het individuele gebruik te laag is om apart weer te geven. Daarnaast zorgt deze categorie voor een overzichtelijke en leesbare weergave van de figuren.

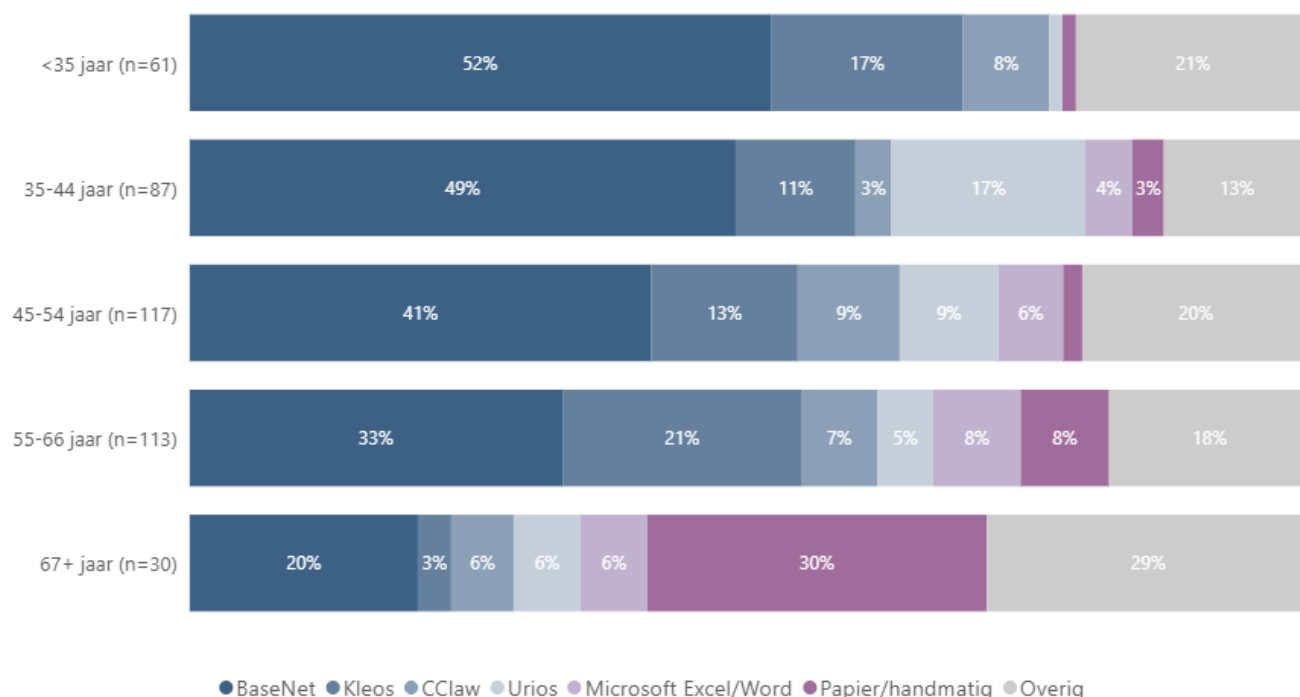
Een andere respondent schrijft hierover:

"Ik registreer niet dagelijks maar registreer wel wanneer er besprekingen zijn geweest en zittingen en km maar dat is inderdaad dus niet de werkelijke tijd die aan een zaak is gewerkt maar nu het gaat om standaardvergoedingen is de tijdsregistratie geen prioriteit."

De respondenten die aangaven geen tijd te schrijven kregen geen verdere vragen voorgelegd en zijn zodoende niet nader opgenomen in de resultaten.

3.2.2 Leeftijd

Binnen de leeftijdscategorie 67 jaar en ouder registreert 30% van de respondenten handmatig c.q. op papier tijd. Figuur 2 toont dat respondenten binnen de andere leeftijdscategorieën vaker specifieke software voor tijdregistratie gebruiken. Oudere respondenten maken vaker gebruik van papieren tijdregistratie dan jongere respondenten.¹¹

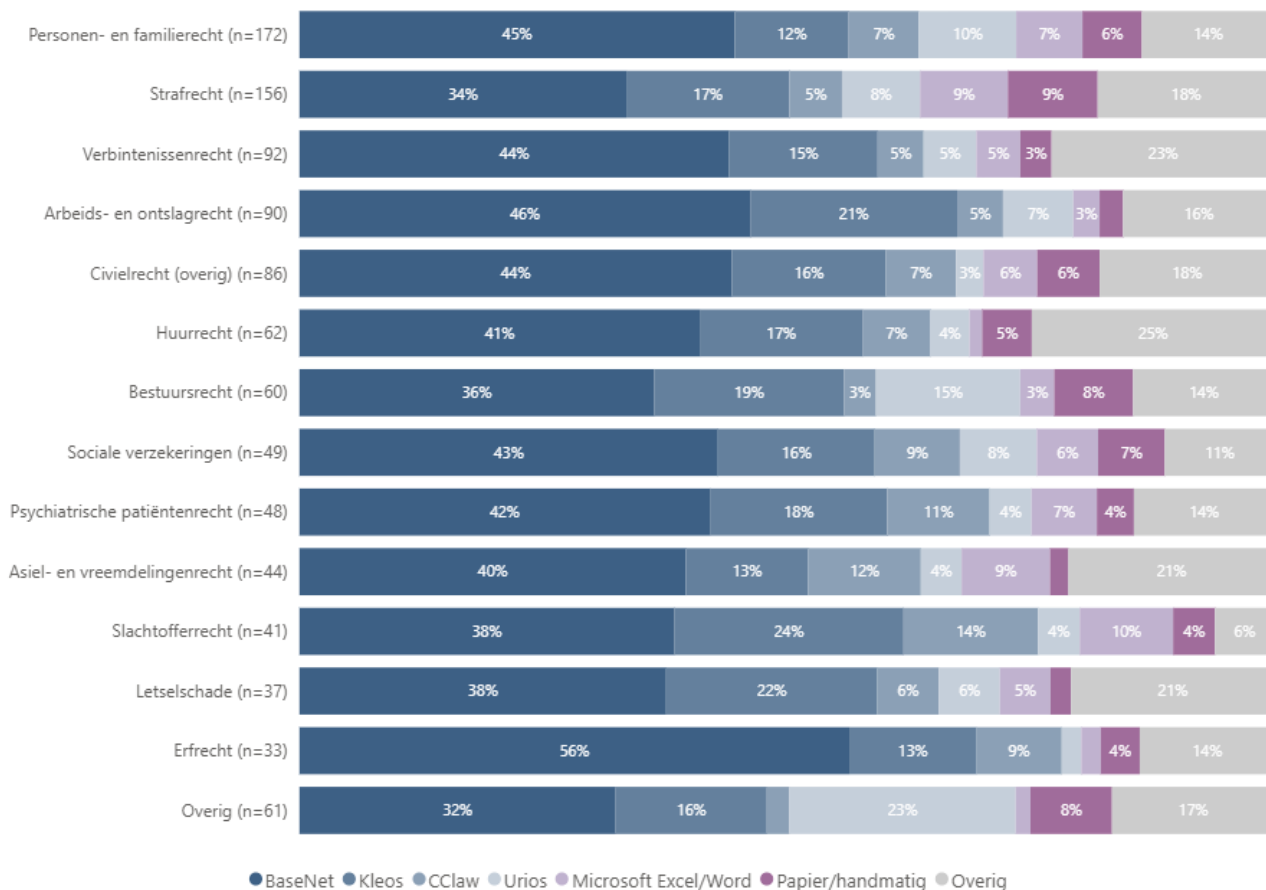

Figuur 2. Gebruikte tijdregistratiemethode per leeftijdscategorie (n=408).

3.2.3 Rechtsgebieden

18% van de respondenten actief binnen het strafrecht registreert handmatig c.q. op papier of met behulp van Microsoft Excel/Word de tijdsbesteding (Figuur 3). Dat is opvallend veel in vergelijking met de andere rechtsgebieden.

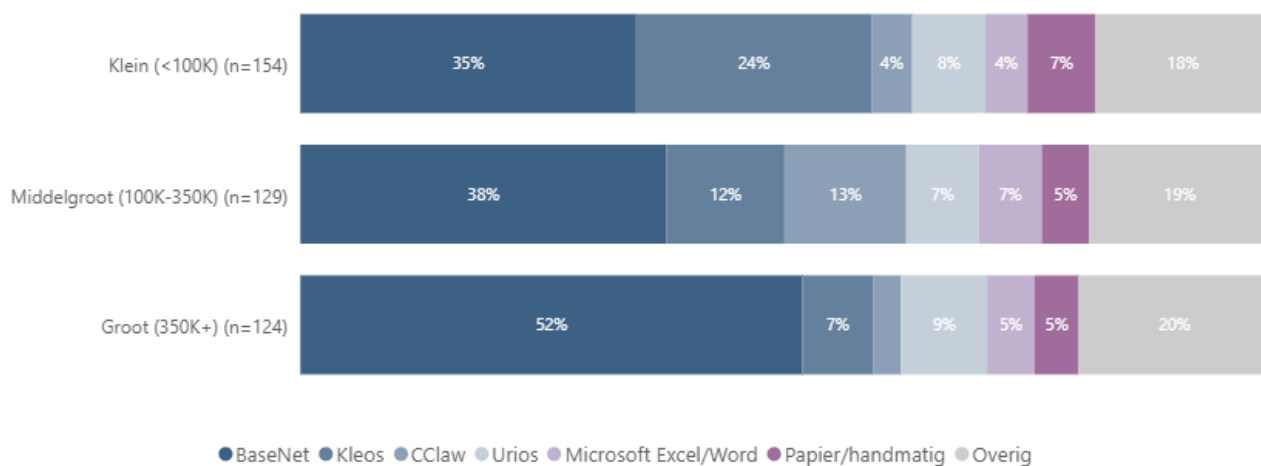
¹¹ $\chi^2(1, n=408) = 22.84, p < .05, V = 0.232$

Figuur 3. Gebruik tijdregistratiemethode per ingeschreven rechtsgebied bij de Raad (n=408).

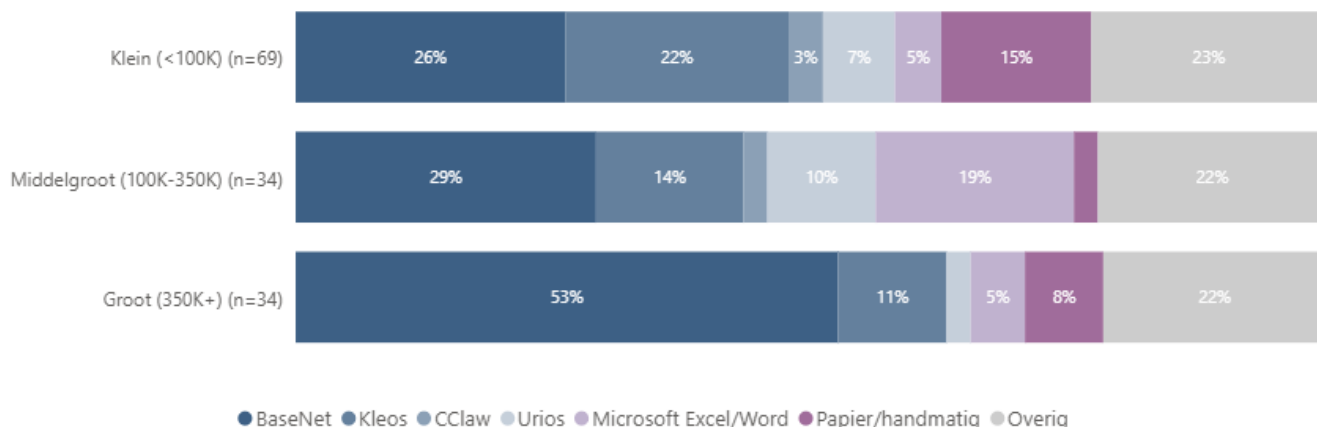
3.2.4 Stedelijkheid kantoorlocatie

Figuur 4 toont het gebruik van verschillende instrumenten door advocaten, naar verschillende soorten vestigingsplaats van het (hoofd)kantoor van de respondenten.

Figuur 4. Verdeling van respondenten die tijd registreren over vestigingsplaats van het (hoofd)kantoor van de respondent (n=407). Voor één respondent (n=1) is de stedelijkheid onbekend.

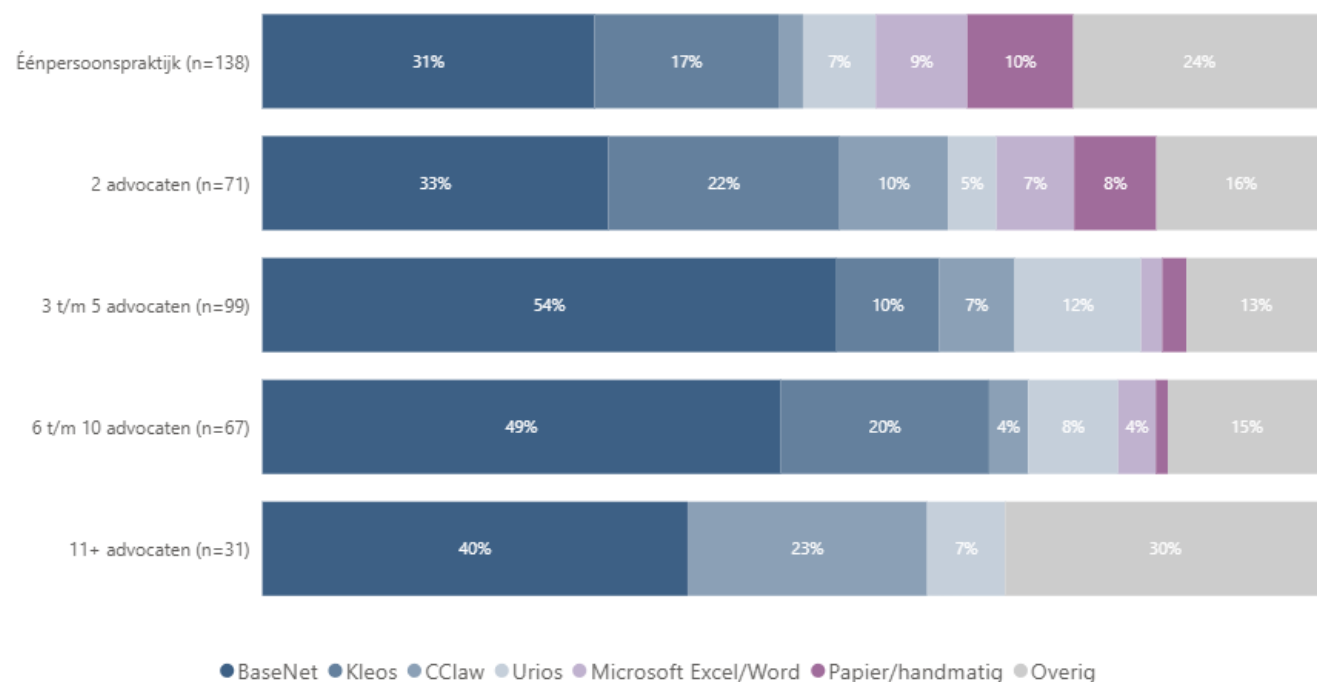
Figuur 5 toont het gebruik van verschillende instrumenten door advocaten werkzaam in een éénpersoonspraktijk, naar verschillende soorten vestigingsplaats.

Figuur 5. Verdeling van **éénpersoonspraktijken** die een tijdregistratiemethode gebruiken om tijd te registreren over vestigingsplaats van het (hoofd)kantoor van de respondent (n=137). Voor één respondent (n=1) is de stedelijkheid onbekend.

3.2.5 Kantooromvang

Van de respondenten die werkzaam zijn binnen een éénpersoonspraktijk geeft 19% aan geen gebruik te maken van tijdschrijfsoftware, dat is aanzienlijk meer dan bij advocaten bij een kantoor met meerdere advocaten. Een deel van de respondenten (10%) schrijft op papier of handmatig tijd en een ander deel (9%) maakt hiervoor gebruik van Microsoft Excel/Word (Figuur 6).

Figuur 6. Gebruikte tijdregistratiemethode per categorie kantooromvang (n=406).

In de toelichting geven respondenten aan dat de kosten van software een rol speelt. Hierover schrijft een respondent:

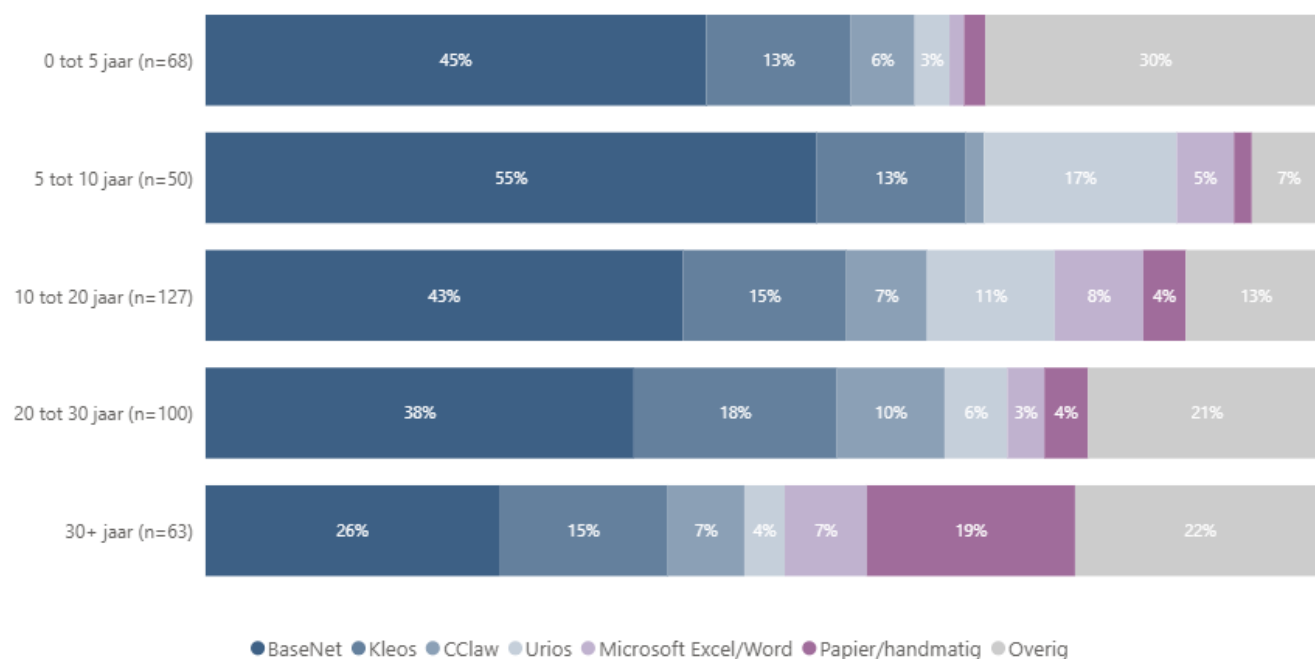
■ "Nee, ik overweeg in ieder geval geen dure pakketten aan te schaffen. Excel werkt prima."

Respondenten die een kantoor delen met andere advocaten maken vaker gebruik van betaalde software (Figuur 6). Hierover licht een respondent in een open antwoord toe:

■ "Omdat ik de kosten kan delen met 6 andere respondenten is dit [softwarepakket] een betaalbare optie."

3.2.6 Inschrijfduur

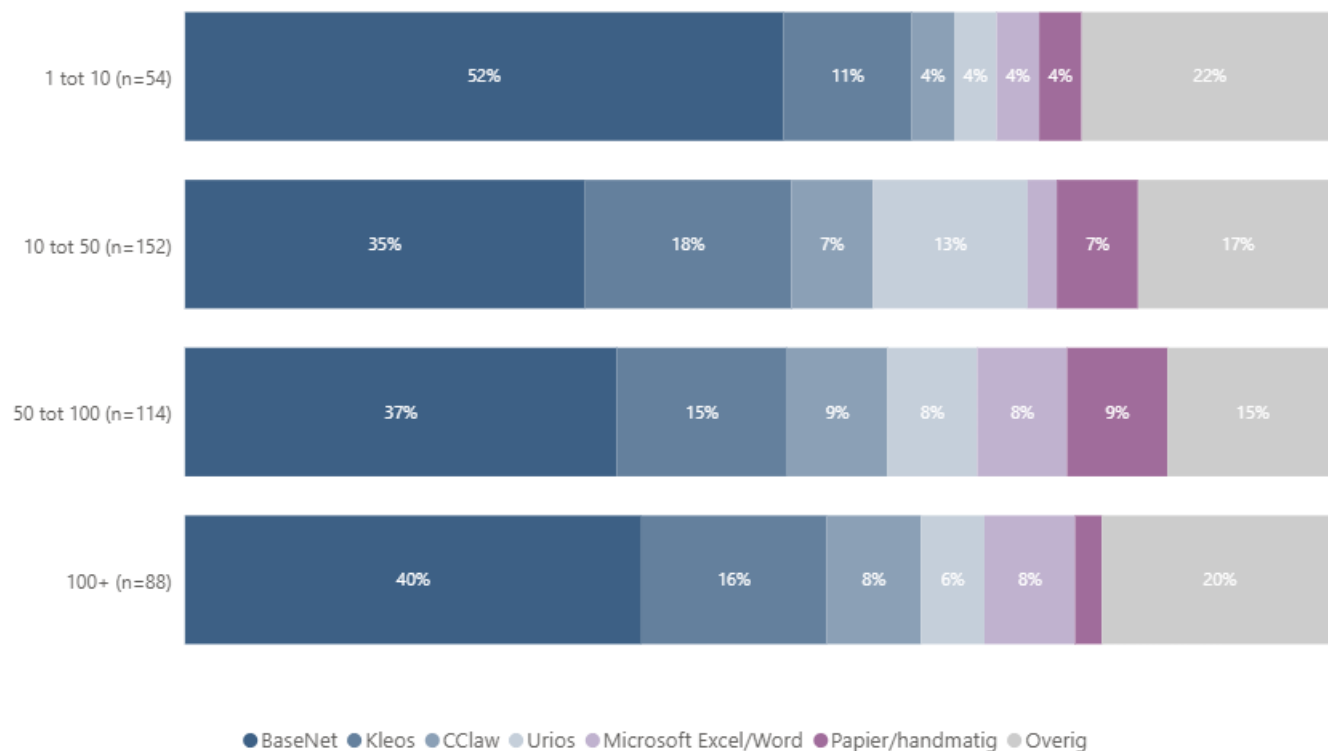
Het gebruik van tijdschrijfsoftware lijkt vaker voor te komen onder respondenten met een inschrijfduur tot 30 jaar, terwijl onder de respondenten die langer dan 30 jaar staan ingeschreven wordt genoemd dat zij vaker handmatig, op papier of via Microsoft Excel/Word (26%) tijd registreren (Figuur 7).

Figuur 7. Gebruikte tijdregistratiemethode per inschrijfduur (n=408).

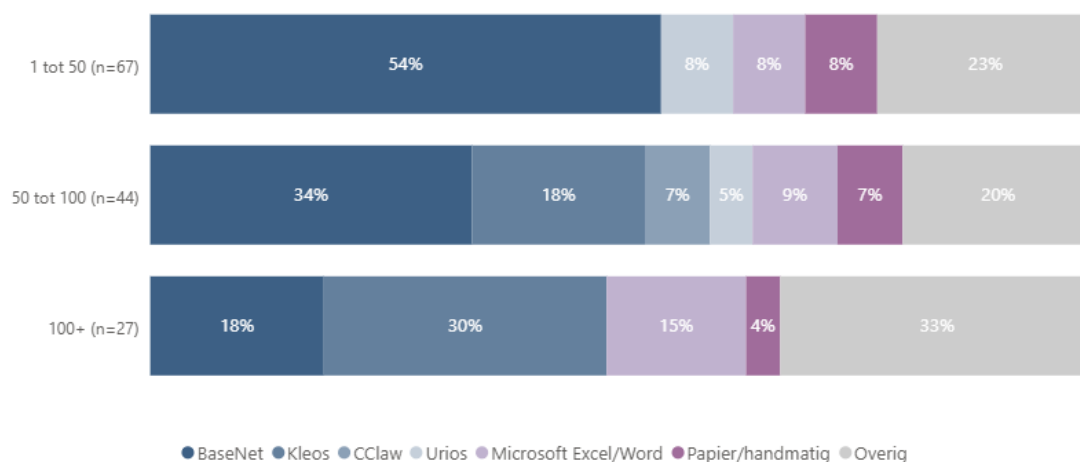
3.2.7 Afgegeven toevoegingen

Figuur 8 toont het gebruik van verschillende instrumenten door advocaten aan de hand van de afgegeven toevoegingen in 2025.

Figuur 8. Gebruikte tijdregistratiemethode per aantal afgegeven toevoegingen (n=408).

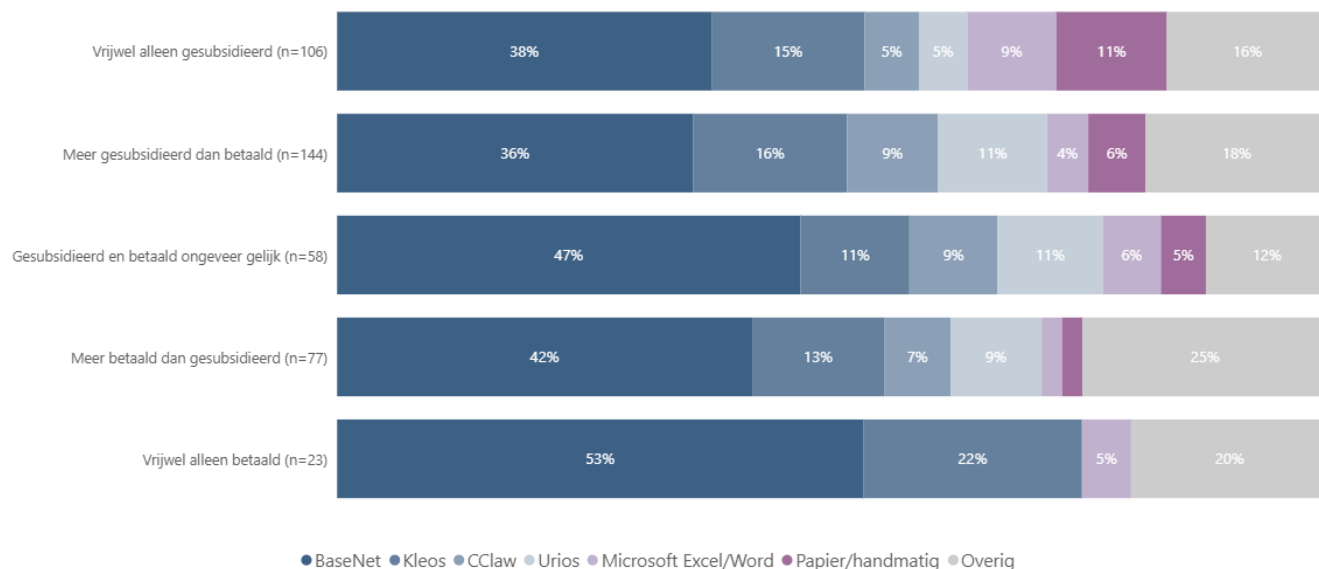
Figuur 9 toont het gebruik van verschillende instrumenten door advocaten werkzaam binnen een éénpersoonspraktijk aan de hand van de afgegeven toevoegingen in 2025.

Figuur 9. Gebruikte tijdregistratiemethode per aantal afgegeven toevoegingen bij respondenten werkzaam binnen een éénpersoonspraktijk (n=138).

3.2.8 Verhouding gesubsidieerde en betaalde zaken

Respondenten die vrijwel alleen gesubsidieerde zaken behandelen, maken vaker dan de andere groepen gebruik van Microsoft Excel/Word of registreren tijd op papier (dit is 20% ten opzichte van gemiddeld 8%). Respondenten die vrijwel alleen betaalde zaken behandelen, registreren geen tijd op papier. Zij schrijven tijd via tijdschrijfsoftware of maken gebruik van Microsoft Excel/Word (Figuur 10).

Figuur 10. Gebruik tijdregistratiemethode ten opzichte van de verhouding gesubsidieerde en betaalde zaken (n=408).

3.3 Ervaringen

3.3.1 Tevredenheid

De meeste tijdregistratiemethoden worden overwegend positief beoordeeld. Respondenten zijn veelal (90%) tevreden over de methode die ze gebruiken en geven de tijdregistratiemethode die ze voor gesubsidieerde zaken gebruiken een voldoende (Figuur 11).

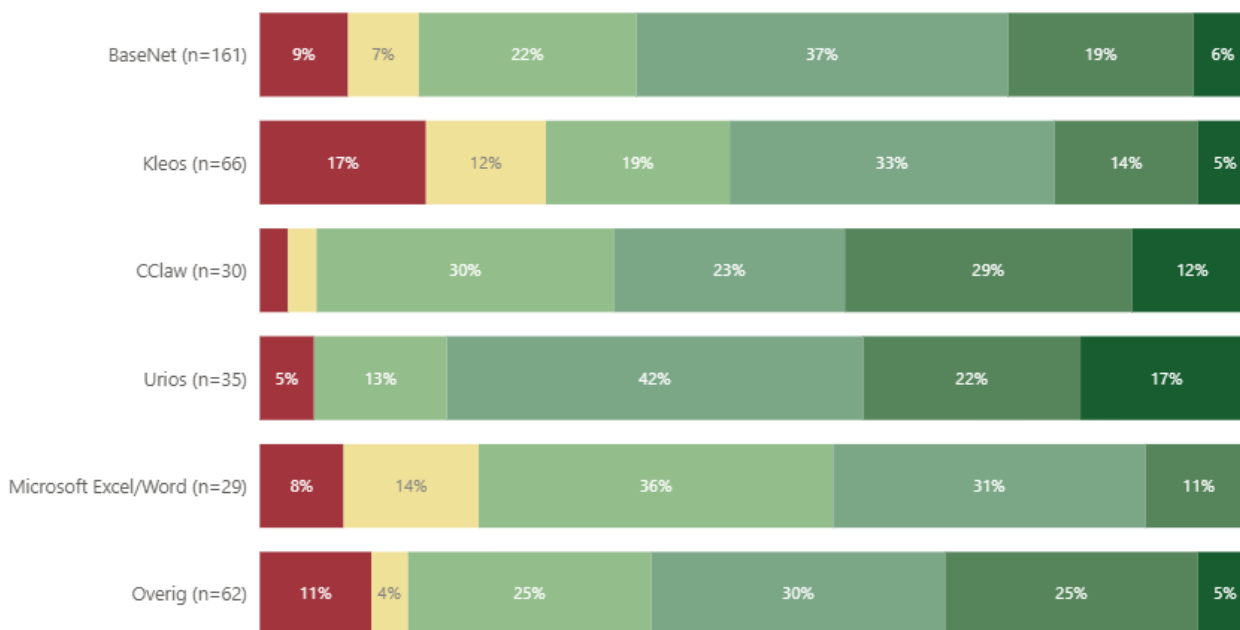
Het deel respondenten dat de huidige software met een onvoldoende beoordeelt (10%) bestaat vooral uit respondenten van 45 tot en met 66 jaar (61%). Opvallend is dat de grootste groep die een onvoldoende geeft werkzaam is bij een éénpersoonspraktijk (42%). De meeste respondenten die de software met een onvoldoende hebben beoordeeld staan al geruime tijd (10 tot 20 jaar) ingeschreven bij de Raad (29%). Het merendeel van deze respondenten (68%) doet vrijwel alleen gesubsidieerde zaken, of meer gesubsidieerde dan betaalde zaken.

● Kleiner dan 6: onvoldoende ● 6.0: voldoende ● 7.0: ruim voldoende ● 8.0: goed ● 9.0: zeer goed ● 10.0: uitstekend

Figuur 11. Rapportcijfer over de tevredenheid ten aanzien van de tijdregistratiemethode van alle respondenten (n=408).

Figuur 12 toont het rapportcijfer over de tevredenheid van de advocaten per gebruikte tijdregistratiemethode.

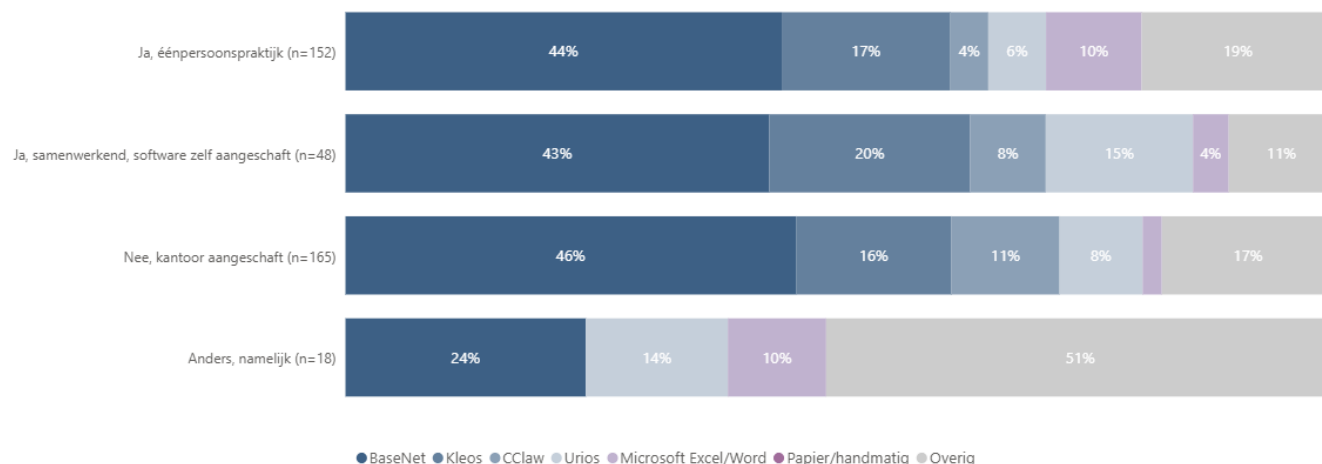
● Kleiner dan 6: onvoldoende ● 6.0: voldoende ● 7.0: ruim voldoende ● 8.0: goed ● 9.0: zeer goed ● 10.0: uitstekend

Figuur 12. Rapportcijfer over de tevredenheid per gebruikte tijdregistratiemethode (n=383).

3.3.2 Aanschaf software

Advocaten kunnen zelf tijdschrijfmethode aanschaffen of gebruik maken van een methode die door het kantoor is aangeschaft. Meer dan de helft van de respondenten (52%) heeft de tijdregistratiemethode die zij gebruiken zelf aangeschaft, ongeacht of zij in een éénpersoonspraktijk werkzaam zijn, of binnen een kantoor met meerdere advocaten.

Bijna de helft van de respondenten (46%) maakt gebruik van software die door het kantoor is aangeschaft (Figuur 13).

Figuur 13. Gebruikte tijdregistratiemethode ten opzichte van degene die de software heeft aangeschaft (n=383).

In de vragenlijst heeft een kleine groep respondenten bij 'Anders namelijk' aangeven dat hun situatie anders is. Hierbij geven respondenten bijvoorbeeld aan:

■

"Kantoor heeft een eigen systeem."

■

"Zelf ontworpen [software] en aangeschaft."

Over het zelf aanschaffen van software geven respondenten aan dat zij bijvoorbeeld zelf software hebben gebouwd, of dat zij zzp'er zijn maar wel de kosten delen met andere respondenten binnen het kantoor.

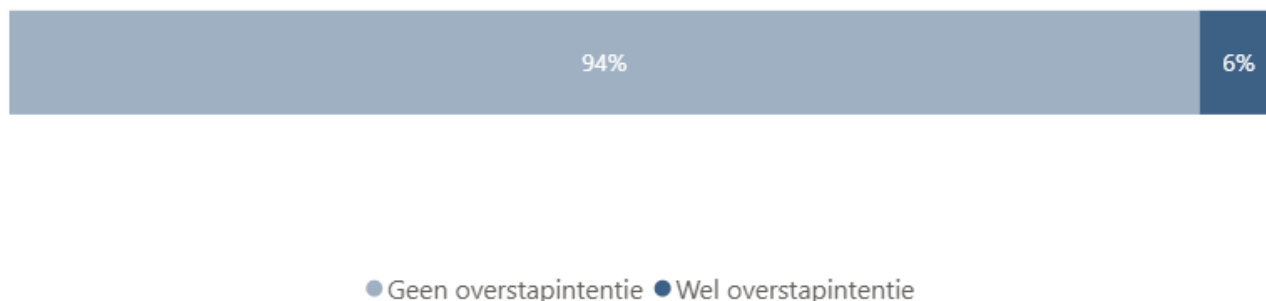
Over het laatste schrijft een respondent:

■

"We hebben de software kantoorbreed aangeschaft maar we zijn allemaal éénpersoonspraktijk dus ik betaal voor mijn eigen software."

3.3.3 Overstappen

Aan de respondenten is gevraagd of zij willen overstappen naar een andere tijdregistratiemethode. Een beperkt deel van de respondenten (6%) heeft aangegeven binnen een jaar over te willen stappen (Figuur 14).

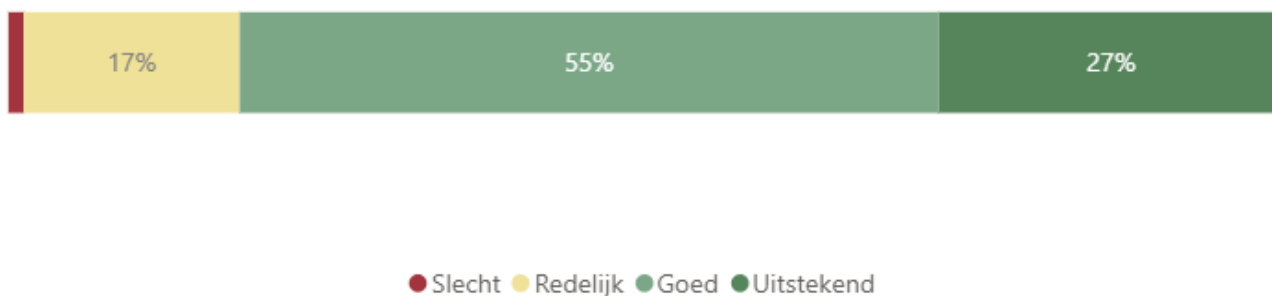
Figuur 14. Overstapintentie van respondenten binnen een jaar (n=383).

Respondenten die aangeven over te willen stappen van tijdregistratiemethode, geven onder andere als reden aan dat ze ontevreden zijn over de huidige tijdregistratiemethode die ze binnen hun praktijk gebruiken. Andere respondenten geven aan over te willen stappen omdat zij meer functionaliteiten wensen, de kosten te hoog zijn, het vanuit het kantoor is besloten, of een koppeling met andere systemen gewenst is. Ook is door een klein deel van de respondenten aangegeven dat de leverancier van de software is gestopt met het aanbieden van de huidige software en het kantoor overstapt naar nieuwe software van deze leverancier.

Voor een deel van de respondenten is het nog niet duidelijk naar welke software zij willen overstappen. Daarnaast valt op dat een tweetal respondenten expliciet aangeeft te willen overstappen naar een AI-tool (Andri.AI). Andere respondenten geven aan te willen overstappen naar andere tijdschrijfsoftware, via Microsoft Excel/Word, of handmatig c.q. op papier tijd te gaan schrijven.

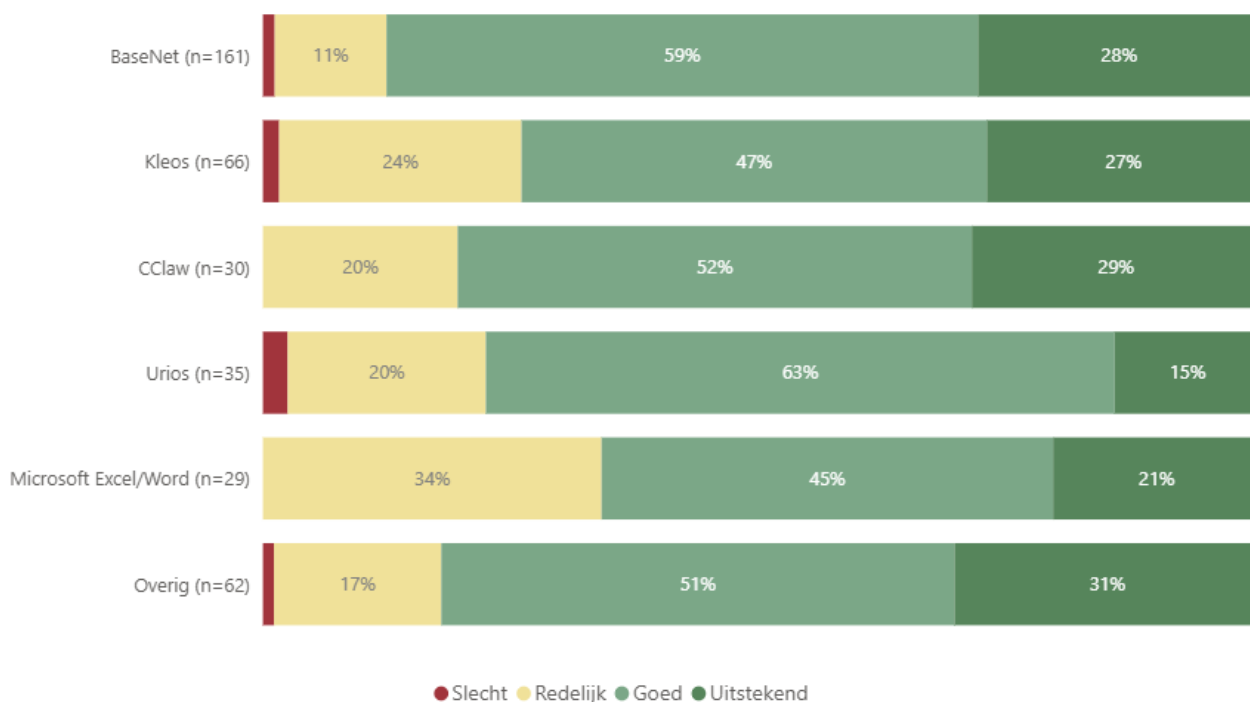
3.3.4 Vaardigheid

De grootste groep respondenten beoordeelt hun eigen vaardigheid om tijd te registreren in gesubsidieerde zaken als positief; de meerderheid schat deze in als goed of uitstekend in (Figuur 15).

Figuur 15. Categorieën vaardigheid van respondenten die software gebruiken (n=383).

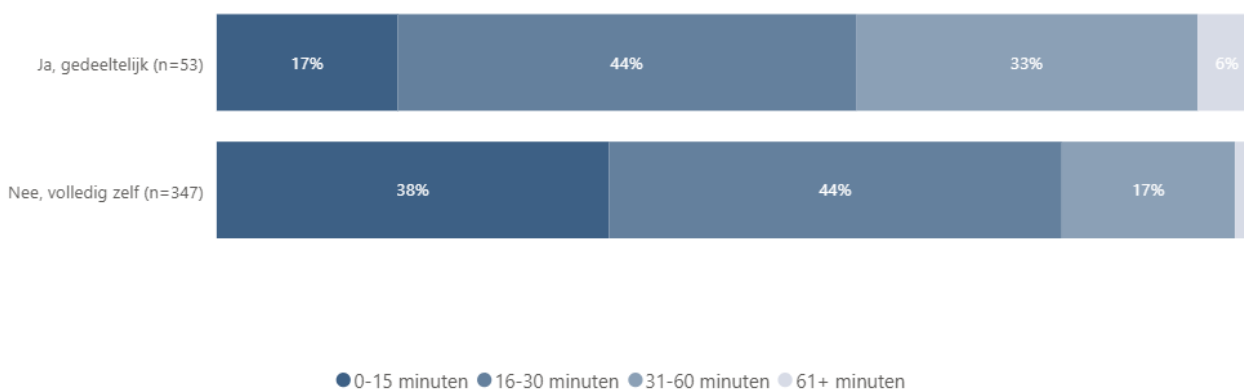
Van de tijdregistratiemethoden die door de respondenten gebruikt wordt, wordt door gebruikers van Microsoft Excel/Word de vaardigheid om tijd te registreren relatief vaak 'redelijk' ingeschat, ten opzichte van de andere methoden (Figuur 16).

Figuur 16. Vaardigheid per gebruikte software (n=383).

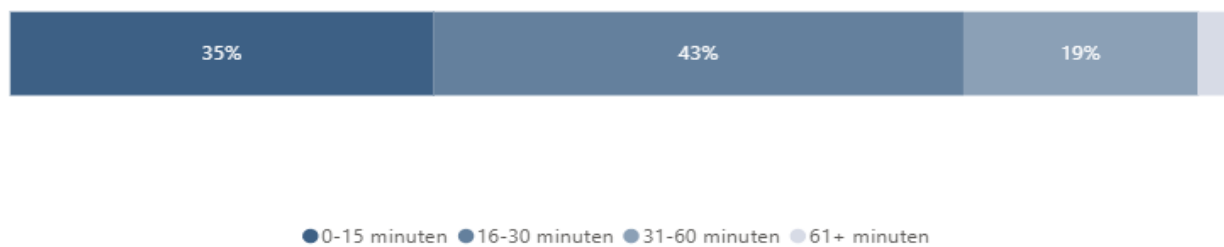
3.3.5 Gemiddelde tijdsbesteding en ondersteuning

De grootste groep respondenten (85%) registreert volledig zelf tijd en wordt hierbij niet ondersteund door ondersteunend personeel (Figuur 17). Een klein deel van de respondenten (2%, n=8) wordt volledig ondersteund bij de tijdregistratie en registreert zelf geen tijd.

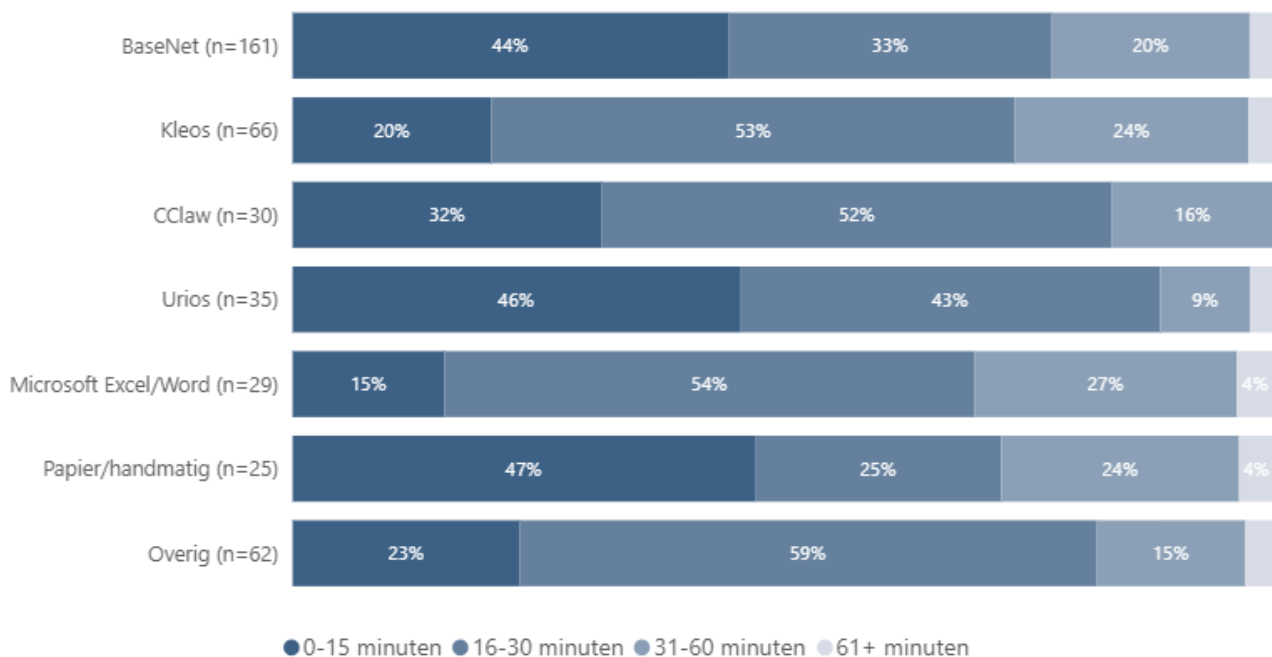
Figuur 17. Antwoord op de vraag of er administratieve/secretariële hulp was bij het bijhouden van tijdregistratie ten opzichte van de tijdsbesteding van die tijdregistratie (n=408).

Meer dan driekwart van de respondenten (78%) is dagelijks gemiddeld tussen de 0 en 30 minuten bezig met het registreren van tijd in gesubsidieerde zaken (Figuur 18). Als de respondent hierbij ondersteuning krijgt is de tijd van het ondersteunend personeel hierin meegenomen.

Figuur 18. Tijdsbesteding per werkdag in minuten (n=408).

Opvallend is dat bij de groep respondenten die dagelijks meer dan een half uur bezig zijn met het registreren van tijd relatief geen grote verschillen zichtbaar zijn in het registreren van tijd via het gebruik van tijdschrijfsoftware of via Microsoft Excel/Word, handmatig c.q. op papier (Figuur 19).

Figuur 19. Ingeschatte tijdsbesteding per tijdregistratiemethode (n=408).

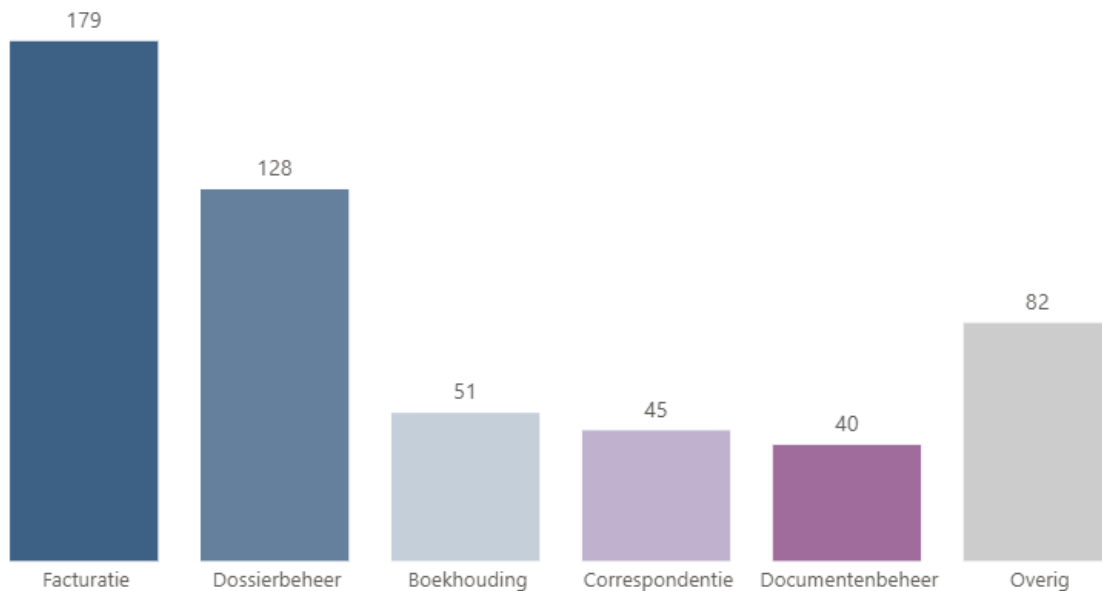
3.3.6 Doeleinden gebruik tijdschrijfmethode

De tijdschrijfmethoden die respondenten gebruiken is veelal voor meerdere doeleinden inzetbaar. Deze multifunctionaliteit ziet bijvoorbeeld op het agenderen van afspraken, het bijhouden van dossiers en het verzorgen van de facturatie. Het merendeel van de respondenten geeft aan de tijdschrijfmethode niet uitsluitend voor tijdregistratie te gebruiken (Figuur 20).

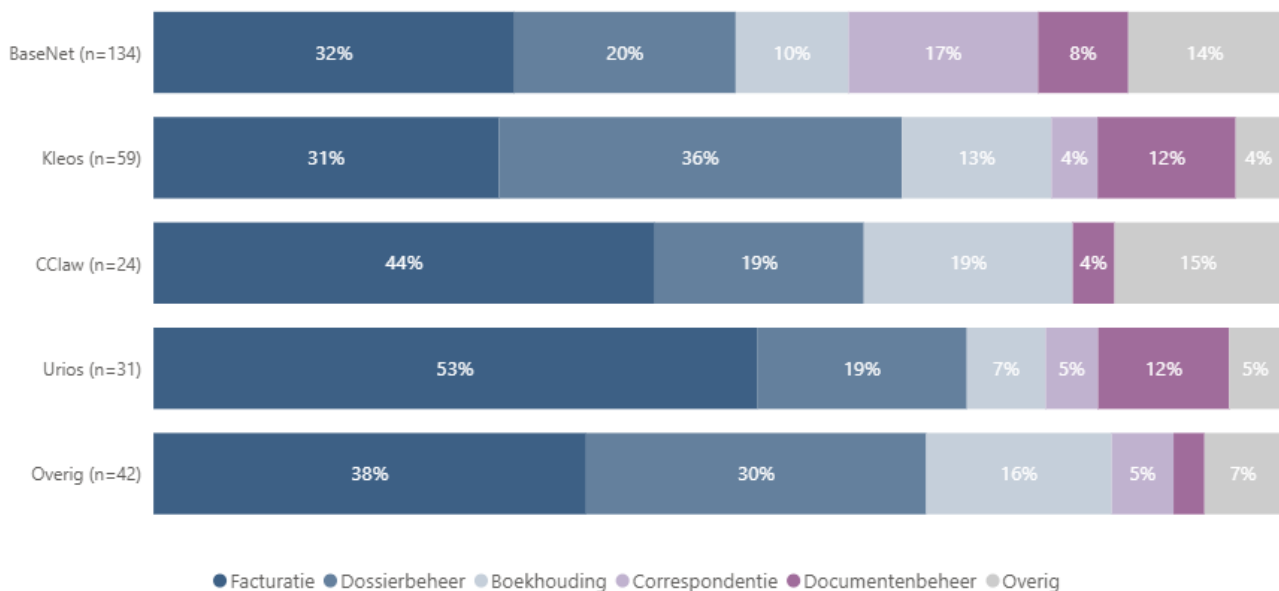
Figuur 20. Breder tijdschrijfmethode voor andere doeleinden dan tijdregistratie (n=383).

Respondenten hebben in de vragenlijst de gelegenheid gekregen om via een open antwoordveld aan te geven voor welke andere doeleinden zij software inzetten (Figuur 21). Uit de gegeven antwoorden blijkt dat het merendeel van de respondenten (77%) de tijdschrijfsoftware voor uiteenlopende doeleinden inzetten en daarbij vaak meerdere andere toepassingen benoemen. Het gebruik is het meest frequent gericht op facturatie en dossierbeheer, gevolgd door boekhouding, correspondentie, documentbeheer en relatiemanagement. Ook is genoemd dat respondenten de tijdschrijfsoftware gebruiken voor onder andere agendabeheer, aanvragen van toevoegingen en takenbeheer.

Figuur 21. Doeleinden van het bredere softwarepakket (n=295).

Figuur 22 toont welke softwarepakketten door de respondenten voor verschillende doeleinden worden gebruikt.

Figuur 22. Bredere softwarepakket voor andere doeleinden per software (n=295). Voor de andere doeleinden valt onder 'Overig' o.a. agendabeheer, aanvragen van toevoegingen en takenbeheer.

4 Conclusie

4.1 Beantwoording onderzoeksvraag

Met dit onderzoek is een antwoord gezocht op de volgende onderzoeksvraag: *"Hoe registreren sociaal advocaten hun tijdsbesteding en hoe ervaren zij tijdsregistratie?"*

Deze onderzoeksvraag wordt in twee delen beantwoord. Eerst wordt ingegaan op welke methoden door advocaten worden gebruikt en daarna op de ervaringen van advocaten met deze methoden.

Hoe registreren sociaal advocaten hun tijdsbesteding?

Vrijwel alle advocaten registreren hun tijdsbesteding binnen hun praktijk (99%). Hier worden verschillende tijdregistratiemethoden voor gebruikt: BaseNet blijkt het meest gebruikte softwarepakket. Ook de softwarepakketten Kleos, Urios en CClaw worden veelvuldig gebruikt. Daarnaast is er een groep advocaten die Microsoft Excel/Word gebruikt om tijd te registreren (5%). Ook zijn er advocaten die handmatig c.q. op papier tijd registreren (5%). Vijf advocaten (1%) geven aan geen tijd te registreren.

Binnen alle leeftijdscategorieën gebruiken advocaten vaker tijdschrijfsoftware dan dat ze via Microsoft Excel/Word, handmatig c.q. op papier tijd registreren. Advocaten van 67 jaar en ouder registreren vaker dan andere leeftijdsgroepen handmatig c.q. op papier tijd. De duur van inschrijving bij de Raad laat een vergelijkbaar beeld zien: advocaten die korter dan 30 jaar staan ingeschreven registreren tijd vaker via tijdschrijfsoftware, terwijl advocaten met een langere inschrijfduur vaker via Microsoft Excel/Word, handmatig c.q. op papier tijd registreren.

Van de advocaten die actief zijn binnen het strafrecht registreert 18% handmatig c.q. op papier of met behulp van Microsoft Excel/Word de tijdsbesteding. Dat is opvallend veel in vergelijking met de andere rechtsgebieden. Daarnaast blijkt dat advocaten die binnen een kantoor werkzaam zijn met andere advocaten vaker gebruikmaken van tijdschrijfsoftware.

De advocaten die vrijwel alleen gesubsidieerde zaken behandelen maken vaker gebruik van Microsoft Excel/Word of registreren tijd handmatig c.q. op papier (20%). Advocaten die vrijwel alleen betaalde zaken behandelen schrijven tijd via tijdschrijfsoftware of maken gebruik van Microsoft Excel/Word, zij schrijven hun tijd niet handmatig c.q. op papier.

Hoe ervaren sociaal advocaten het registreren van hun tijdsbesteding?

De meeste advocaten beoordelen tijdregistratiemethoden positief en geven als cijfer een (ruim) voldoende tot goed (90%).

De meeste advocaten die gebruikmaken van software voor het registreren van tijd beoordelen hun eigen vaardigheid hiermee als positief. Gebruikers van Microsoft Excel/Word schatten de eigen vaardigheid om tijd te registreren ten opzichte van de andere tijdschrijfmethoden relatief vaak als 'redelijk' in (34% t.o.v. 17% van de totale groep). Een groot deel van de advocaten registreert zelfstandig tijd, zonder daarbij ondersteuning te krijgen (85%). Gemiddeld besteedt ruim driekwart van de advocaten (78%) maximaal een half uur per dag aan het registreren van tijd. Er zijn hierin geen duidelijke verschillen zichtbaar tussen registratie via tijdschrijfsoftware, Microsoft Excel/Word, handmatig c.q. op papier.

Ruim de helft van de advocaten (52%) schaft de software zelf aan, ongeacht of zij werkzaam zijn bij een éénpersoonspraktijk of bij een kantoor met meerdere advocaten. Softwarepakketten worden door de advocaten vaak multifunctioneel ingezet. Meer dan driekwart van de advocaten (77%) gebruikt de tijdschrijfsoftware niet uitsluitend voor het registreren van tijd, maar ook voor andere werkzaamheden, zoals dossierbeheer, boekhouding en facturatie. Een klein deel van de advocaten (6%) is voornemens binnen een jaar over te stappen naar een andere tijdregistratiemethode. Genoemde redenen voor verandering zien toe op functionaliteit, gebruiksgemak en integratiemogelijkheden, dit zijn tevens belangrijke factoren bij de keuze van de tijdschrijfsoftware.

Op basis van deze resultaten kan worden geconcludeerd dat de meeste advocaten hun tijd registreren via verschillende methoden, de meest gebruikte software zijn BaseNet, Kleos CClaw en Urios. Ook schrijven advocaten tijd via Microsoft Excel/Word en handmatig c.q. op papier. Daarnaast zijn de meeste advocaten tevreden over de huidige tijdregistratiemethode en voelen zich voldoende vaardig in het gebruik ervan. De tijdschrijfsoftware vervult daarnaast een bredere rol binnen de dagelijkse praktijk van advocaten.

4.2 Kanttekening

Zoals in Paragraaf 1.1 is aangehaald is een advocaat verplicht een deugdelijke tijdregistratie te verzorgen. 1% van de respondenten van dit onderzoek geeft aan geen tijd te schrijven. Dat is een laag percentage, zeker ook in het licht van eerdere gegevens over de mate waarin deugdelijk tijd wordt geregistreerd (zie o.a. Cebeon¹²). Het lijkt daarom voorbarig om op basis van de resultaten van dit onderzoek te concluderen dat 99% van de sociaal advocaten zijn urenbesteding (deugdelijk) registreert.

¹² Rapport Cebeon 2025, p. 16.

Literatuurlijst

- Cebeon (2025). Puntentoekenning gesubsidieerde rechtsbijstand – tijdsbestedingsonderzoek. Den Haag: Cebeon.
- Kenniscentrum Stelsel Gesubsidieerde Rechtsbijstand (2025). Drijfveren in het stelsel. Drijfveren en motieven van respondenten binnen het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand. Verkregen via: <https://www.raadvoorrechtsbijstand.org/kenniscentrum/publicaties/drijfveren-stelsel>.
- Kenniscentrum Stelsel Gesubsidieerde Rechtsbijstand (2025). Verdienvermogen sociaal respondentenkantoren. Onderzoek naar het benodigde punttarief voor het verwerven van een netto-jaarinkomen dat gelijk is aan het netto-jaarinkomen behorend bij schaal 12 trede 10 CAO Rijk. Verkregen via: <https://www.raadvoorrechtsbijstand.org/kenniscentrum/publicaties/verdienvermogen>.
- Sihombing, P. R., et. al. (2026). Comprehensive Evaluation Of Proportion Hypothesis Testing: Integration Of Manual Calculations And Effect Sizes In The "New Statistics" Framework. Theta: Journal of Statistics, 2(1), 16-24.

Bijlage 1 Rechtsgebieden in onderzoekspopulatie

Rechtsgebied	n rechtsgebied	% rechtsgebied
Personen- en familierecht	172	42
Strafrecht	156	38
Verbintenissenrecht	92	22
Arbeids- en ontslagrecht	90	21
Civilrecht (overig)	86	21
Huurrecht	62	15
Bestuursrecht	60	15
Sociale verzekeringen	49	12
Psychiatrische patiëntenrecht	48	12
Sociale voorzieningen	48	12
Asiel- en vreemdelingenrecht	44	11
Slachtofferrecht	41	10
Letselschade	37	9
Erfrecht	33	8
Overig:	61	15
Goederenrecht	26	2
Ambtenarenrecht	9	1
Faillissementsrecht	9	1
Omgevingsrecht	8	1
Belastingrecht	7	1
Milieurecht	2	0

Bijlage 2

Populatie- en responsanalyse

Kenmerk	Categorie	n populatie	n respons
Duur inschrijving	0 tot 1	604	15
	1 tot 5	895	53
	5 tot 10	886	50
	10 tot 20	2088	127
	20 tot 30	1224	102
	30+	659	66
	Onbekend	3	0
Leeftijd	<35 jaar	1138	61
	35-44 jaar	1488	87
	45-54 jaar	1597	117
	55-66 jaar	1441	116
	67+ jaar	695	32
Kantooromvang	1	1842	142
	2 tot 5	2016	145
	5 tot 10	1255	86
	10 tot 50	679	37
	50 tot 100	3	0
	100+	28	1
	Onbekend	536	2
Afgegeven toevoegingen	1 tot 10	1673	54
	10 tot 50	1948	156
	50 tot 100	1345	115
	100 tot 200	1055	68
	200+	338	20

Bijlage 3 Procentueel verschil respons t.o.v. populatie

Kenmerk	Maximaal procentueel verschil ¹³
Afgegeven toevoegingen	13.2%
Leeftijdscategorie	5.4%
Duur inschrijving	5.9%
Kantooromvang	7.9%

¹³ Klein verschil (<4%) – Matig verschil (4-8%) - Groot verschil (>10%).

Weging is noodzakelijk bij een groot procentueel verschil vanaf 10%. In dit geval geldt dat voor het kenmerk toevoegingen.

Bijlage 4 Weegfactor: weging op het kenmerk toevoegingen

Kenmerk	Categorie	n totale populatie	n respons	Weegfactor ¹⁴
Toevoegingen per categorie	1 tot 10	1673	54	2,01
	10 tot 50	1948	156	0,81
	50 tot 100	1345	115	0,76
	100 tot 200	1055	68	1,01
	200+	338	20	1,10
Totaal	-	6359	413	-

¹⁴ Weegfactor = $\frac{\left(\frac{n_{\text{populatie categorie}}}{N_{\text{totaal populatie}}}\right)}{\left(\frac{n_{\text{respons categorie}}}{N_{\text{totaal respons}}}\right)}$ e berekend:

kenniscentrum
stelsel gesubsidieerde rechtsbijstand

Contact

kenniscentrum@rvr.org